

A TISZÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI,
TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG
ILLETÉKESSÉGI TERÜLETÉNEK
KÖRNYEZETI ÁLLAPOTA 2012. ÉVBEN

II. kötet
Dél-alföldi régió

Debrecen, 2013. november

A Debreceni Zöldhatóság nyolcadik éve készíti el az illetékességi területe környezeti állapotát bemutató kiadványát. Az elmúlt években a kiadvány formája és tartalma is fejlődött, szemléletesebben továbbítja a környezeti adatokat a leginkább érintett önkormányzatok, oktatási intézmények, civil szervezetek és társhatóságok felé. A kiadvány formájával, adatstruktúrájával elnyerte a szakértők és laikusok tetszését is.

Az állapotértékeléssel célunk, hogy a kiadvány adatai segítsék az adott szervezet feladatainak ellátását, s aktuális adatokat, információkat szolgáltatassanak a társadalom széles rétege számára. A most elkészített kiadvány tartalma egy általános képet ad a felügyelőség megyékre bontott illetékességi területének környezeti állapotáról, melyből ki-kí információt szerezhet a szűkebb térségének aktuális adataiból. A kiadvány terjedelméből következik, hogy valamennyi település összes környezeti adatát nem tartalmazhatja, de egy-egy térségről összegző információt tud biztosítani.

A felügyelőség fejlett és kiterjedt monitoring rendszert üzemeltet, folyamatosan végez mérési feladatokat. A légszennyezettséget, a felszíni vizeink minőségét éves terv alapján, országos hálózati rendszerben vizsgáljuk, az adatok gyűjtése és értékelése hosszú évekre tekint vissza. A saját mérések mellett a környezethasználók által szolgáltatott adatok, bevallások képezik az állapotértékelés alapadatait.

Ma már jobban ismerjük a településeken keletkező hulladékok mennyiségét, elhelyezésének módját, a víz felhasználókat, szennyvizet kibocsátókat, kezelőket, légszennyező tevékenységet folytatókat, vagy éppen a zajkibocsátással működő vállalkozásokat.

Egy-egy térség környezeti állapota egyik évről a másikra csak ritkán változik jelentősen. Ugyanakkor elmondható, hogy a megye környezeti állapotában a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően több pozitív változás is felfedezhető. Körszerűbbé váltak a kommunális hulladékkal kapcsolatos szolgáltatások, egyre több szennyvíztisztító és az ahhoz kapcsolódó csatornahálózat épül, a korábbi időszak környezeti kárainak felszámolása folyamatosan zajlik, s ma már egyetlen üzem légszennyező forrása sem üzemelhet határérték feletti kibocsátással. Közös érdekünk, hogy ez a folyamat ne álljon meg, s munkatársaimmal azon dolgozunk, hogy a megye környezeti állapota érzékelhetően javuljon.

Reméljük kiadványunkkal hozzájárultunk ahhoz, hogy az önkormányzatok jobban megismerjék településük környezeti állapotát, s arról hitelesebben tájékoztathassák lakosságukat, az oktatási intézmények, társszervek és a civil szervezetek pedig friss, hiteles adatokhoz juthassanak.

2013. október 30.

Kelemen Béla
igazgató

LEVEGŐMINŐSÉG VÉDELEM

Sajátosságok

A Kirendeltség illetékességi területe levegőtisztasági szempontból az ország kevésbé problémás, viszonylag tisztább levegőjű térségei közé tartozik. A területen nem tapasztalható jelentős ipari eredetű légszennyezés, hiszen nem üzemelnek a nagyobb levegőszennyezésekért felelős vegyi- és nehézipari művek és az erősen levegőszennyező hőerőművek.

A területre is jellemző, az országos tendenciához hasonlóan, hogy az ipari eredetű légszennyező anyagok kibocsátása az utóbbi évtizedben tartósan és folyamatosan csökkent. A tendenciák ismeretében remélhető, hogy ezen a téren a jövőben sem fog romlani a helyzet. E kedvező eredmény okai között kiemelten szerepel a korszerűbb ipari technológiák bevezetése, illetve az energiahordozók árának emelkedéséből is adódó ésszerűbb energiafelhasználás következtében csökkenő ipari energiafelhasználás.

A Kirendeltség területén jelentősebb légszennyezést okozó tevékenységek az alábbiak:

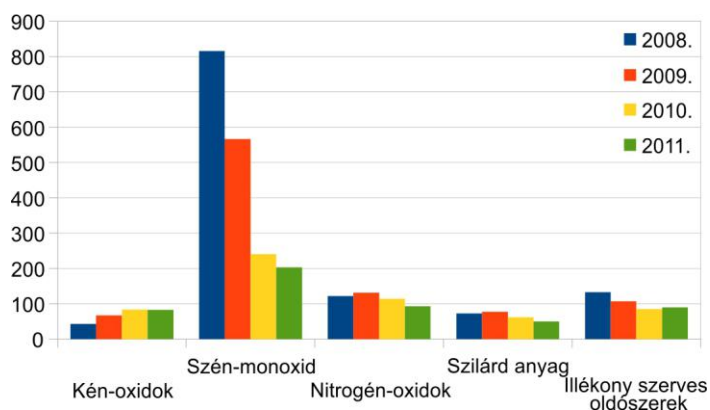
- kőolaj, földgáz kitermelés, feldolgozás,
- téglá és cserépgyártás,
- gépgyártáshoz kapcsolódó felületkezelés,
- fa felületkezelés,
- nyomdaipar,
- öntöde, kohászat,
- élelmiszeripar.

Az előforduló technológiák közül a téglá és cserépgyártás elsősorban füstgáz kibocsátással és szilárd komponensekkel terhelik a levegőt. A fa-, illetve fém felületkezelés, valamint nyomdaipari tevékenységek során a jelentős szerves oldószer kibocsátás okoz légszennyezettséget. A földgáztermelés és feldolgozás kibocsátása mind szénhidrogének, mind CO, NO_x komponens tekintetében jelentős. A mezőgazdaságban elsősorban a terményszárító- és tisztító berendezések porkibocsátása jelentős. Az élelmiszeriparban jellemzően a húsüstölés során a fatüzelésből adódó légszennyező anyagok (füstgázok) kibocsátása jellemző.

A Kirendeltség illetékességi területén 374 db légszennyező telephelyet tartunk nyilván, mely telephelyeken 833 db légszennyező pontforrást üzemeltetnek.

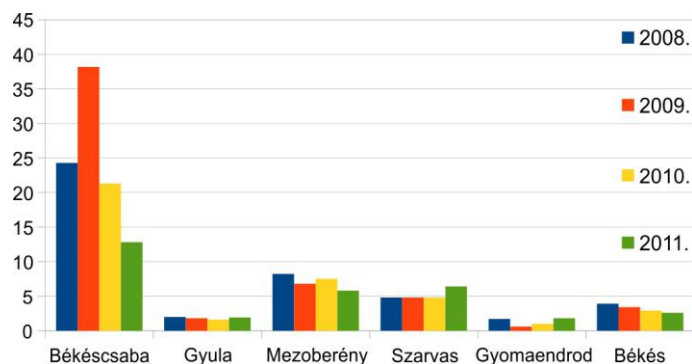
A Kirendeltség illetékességi területén a légszennyező anyag kibocsátás (tonna/év) 2008-2009-2010-2011.

Légszennyező anyag (t/év)	2008.	2009.	2010.	2011.
Kén-oxidok	42,5	67	83,7	82,5
Szén-monoxid	815,7	566,7	240,5	203,3
Nitrogén-oxidok	121,8	131,5	114	93
Szilárd anyag	72,5	77,5	62	49,6
Illékony szerves oldószerek	133	107	85	89,8

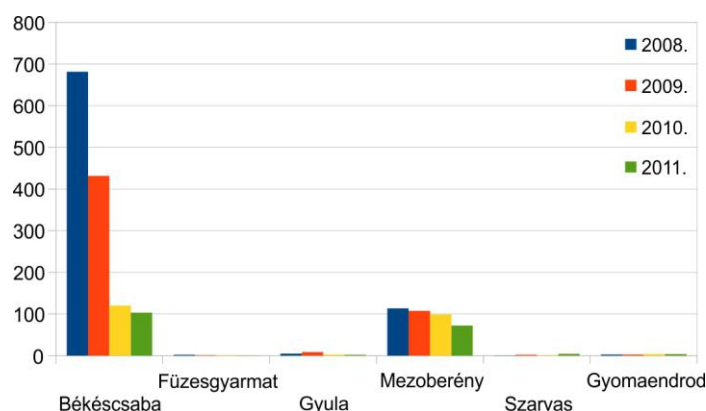

A Kirendeltség nagyobb településeinek szilárd légszennyező-anyag kibocsátása (t/év) 2008-2011. évben

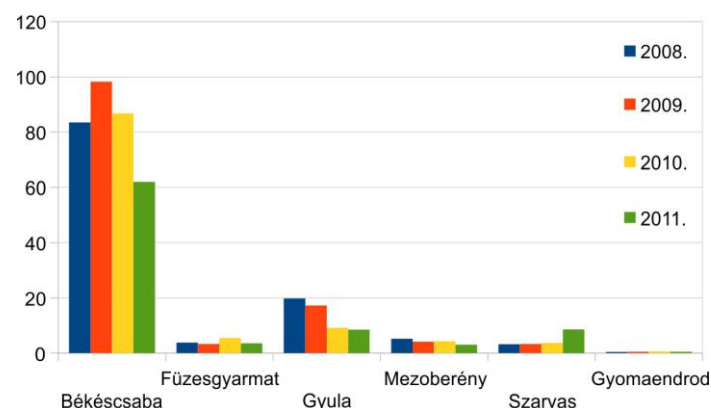
Szilárd anyag (t/év)	2008	2009	2010	2011
Békéscsaba	24,3	38,2	21,3	12,8
Füzesgyarmat	0,1	0,2	0,3	0,1
Gyula	2	1,8	1,6	1,9
Mezőberény	8,2	6,8	7,5	5,8
Szarvas	4,8	4,8	4,8	6,4
Gyomaendrőd	1,7	0,6	1	1,8
Békés	3,9	3,4	2,9	2,6

A Kirendeltség nagyobb településeinek CO kibocsátása (t/év) 2008-2009-2010-2011.

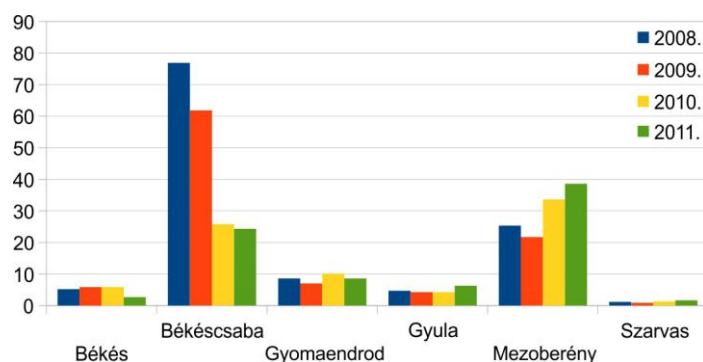
Szén-monoxid (t/év)	2008.	2009.	2010.	2011.
Békéscsaba	681,8	431,3	120	103
Füzesgyarmat	2	0,9	1,2	0,5
Gyula	4,9	8,4	2,6	2,2
Mezőberény	113,6	107,5	98,6	72
Szarvas	0,6	1,8	0,8	4,5
Gyomaendrőd	2,7	2,9	3,6	3,5

A Kirendeltség nagyobb településeinek NO_x kibocsátása (t/év) 2008-2009-2010-2011

Nitrogén-oxidok (t/év)	2008.	2009.	2010.	2011.
Békéscsaba	83,5	98,2	86,8	62
Füzesgyarmat	3,8	3,3	5,5	3,6
Gyula	19,8	17,2	9,2	8,5
Mezőberény	5,2	4,1	4,3	3,1
Szarvas	3,2	3,3	3,7	8,6
Gyomaendrőd	0,4	0,5	0,6	0,5

A Kirendeltség nagyobb településeinek illékony szerves vegyület kibocsátása (t/év) 2008-2009-2010-2011.

Illékony szerves vegyületek (t/év)	2008	2009	2010	2011
Békés	5,2	5,9	5,9	2,7
Békéscsaba	76,9	61,8	25,8	24,3
Gyomaendrőd	8,6	7	10,1	8,6
Gyula	4,7	4,3	4,3	6,3
Mezőberény	25,3	21,7	33,6	38,6
Szarvas	1,15	0,9	1,3	1,7

A kibocsátások változása az elmúlt időszakban (2008-2011.)

A Kirendeltség illetékességi területén a mezőgazdasági jellegű és az ahhoz kapcsolódó feldolgozóipar és az állattartás a jellemző tevékenység, így a térségben a levegő minősége a por, illetve az esetenként előforduló bűzhatás miatt kedvezőtlen.

A nagyobb porkibocsátók a mezőgazdasági üzemek, a szárító és tisztító telephelyek, valamint az egyes ipari üzemek (pl. a téglá- és cserépgyárak).

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a mezőgazdasági tisztító és szárító telephelyeken új, korszerűbb berendezéseket állítottak üzembe, illetve korábbi szárító-tisztító rendszereket korszerűsítettek.

A tisztítóberendezésekhez kapcsolódó jobb leválasztási hatásfokú, korszerűbb ciklonok, porszűrők beépítésével csökkentették, illetve a kibocsátási határérték alatt tudják tartani a légszennyező anyagok kibocsátását.

A kibocsátott légszennyező anyagok közül a szén-monoxid tekintetében jelentős a csökkenés Szarvas város kivételével. Ennek oka Békéscsabán, hogy az addig üzemelő, 2 db téglagyártó üzem 2009-ben felfüggesztette a tevékenységét, továbbá a cserépgyártással foglalkozó üzem régi gyáregysége is felfüggesztette a cserépgyártási tevékenységét.

Szarvas településen a szén-monoxid és nitrogén-oxidok kibocsátása 2011. évre megnövekedett, ugyanis a városban az év második félévében 4 db biogáz üzemű gázmotort helyeztek üzembe.

Az elmúlt években jelentős csökkenés figyelhető meg az illékony szerves oldószer kibocsátás esetén Mezőberény város kivételével. A csökkenés oka Békéscsabán a gépalkatrész gyártással foglalkozó üzemben 2010. májusától gazdaságossági okokból a korábban üzemeltetett festősorokat leállították. Mezőberényben a kibocsátás növekedés a fémfelület kezelő telephelyen a megrendelés nagyarányú megemelkedésével magyarázható.

Nagyobb városainkban a közlekedés által kibocsátott légszennyező anyag mennyisége, valamint a közlekedés hatására kialakult porterhelés a legjelentősebb mértékű. Ezen negatív hatások csökkentésére pozitívumként megemlíthető, hogy a kirendeltség illetékességi területén Gyula és Békéscsaba város körül elkerülő útvonalak épültek.

Az immisszió mérőhálózat rövid ismertetése, mérési eredmények értékelése

A Kirendeltség illetékességi területén csak manuális mérőhálózat üzemel, melynek keretében két városban (Békéscsaba, Gyula) végzünk légszennyezettségi méréseket.

Békéscsabán 2010. év első félévben 3, 2010. év második félévtől 2 mintavételi ponton, Gyulán pedig 1 mintavételi ponton folyamatosan NO₂ mintavevőt üzemeltet a felügyelőség. Békéscsabán 2010. év elején egy mintavételi pont megszűnt, tekintettel arra, hogy a mintavevő készüléket a telephelyen lévő épület elbontása miatt el kellett szállítani. Jelenleg új pont még került kijelölésre.

A nitrogén-dioxid fűtési- és nem fűtési félévek statisztikai paramétereit a 7. oldal táblázata mutatja.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002.(X.7.) KvVM rendelet az illetékességi területünkön lévő Békéscsaba várost szálló por légszennyező anyag tekintetében B légszennyezettségi zónába sorolta.

Jogsabályi előírás alapján 2005. évtől Békéscsabán a „légszennyezettségi zóna intézkedési program”, keretén belül a jogszabály által előírt minimálisan meghatározott (negyedévente két hét mintavétel, 56 db minta/év) vizsgált időtartamban 1 mérőhelyen Digitel DHA-80 pormérővel mérünk szálló port.

Ezen a mérőponton 2011. és 2012. évben az értékelt mérési eredmények alapján összességében a szálló por koncentráció határérték alatti, viszont a napi mérések során a tavaszi mezőgazdasági munkák (talajmunkák, stb.), a nyár végi és az őszi betakarítási, valamint az őszi vetés előkészítési földmunkák idején határérték túllépés is előfordult. 2011. évi mérési eredmények 37,5%-ban mutattak határérték túllépést. Ebben az évben a levegő minősítése szennyezett volt.

2011. november hónapot az előző évekhez képest jóval magasabb légszennyezettség jellemezte, a folyamatosan működő debreceni automata mérőállomások mérései alapján is. Szinte az egész hónapban kedvezőtlenek voltak a meteorológiai körülmények (jellemző volt az anticiklon hatása) a kibocsátott légszennyező anyagok felhígulásához, és egymást érték

Nitrogén-dioxid fűtési - nem fűtési félév statisztikai paraméterei 24 órás átlagok alapján

Nitrogén-dioxid	2006/2007 fűtési félév				2007 nem fűtési félév			
	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. db	Minősítés	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. db	Minősítés
Gyula	29,82	100	0	jó	30,76	98,91	0	jó
Békéscsaba	21,61	98,78	1	jó	15,79	79,20	0	kiváló
Nitrogén-dioxid	2007/2008** fűtési félév				2008** nem fűtési félév			
	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. db	Minősítés	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. db	Minősítés
Gyula	31,12	97,58	0	jó	26,70	100	0	jó
Békéscsaba	18,54	99,19	1	jó	16,87	96,40	0	jó
Nitrogén-dioxid	2008/2009** fűtési félév				2009** nem fűtési félév			
	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. Db	Minősítés	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. Db	Minősítés
Gyula	38,32	99,38	0	megfelelő	37,18	100	0	megfelelő
Békéscsaba	25,92	94,86	1	jó	16,87	96,40	0	jó
Nitrogén-dioxid	2009/2010** fűtési félév				2010** nem fűtési félév			
	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. Db	Minősítés	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. Db	Minősítés
Gyula	41,42	100	1	szennyezett	30,21	95,08	0	jó
Békéscsaba	22,48	92,13	0	jó	17,76	64,4	0	jó
Nitrogén-dioxid	2010/2011** fűtési félév				2011** nem fűtési félév			
	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. db	Minősítés	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. db	Minősítés
Gyula	43,81	99,43	4	szennyezett	26,98	98,36	0	jó
Békéscsaba	22,78	97,1	0	jó	17,86	67,52	0	jó
Nitrogén-dioxid	2011/2012** fűtési félév				2012** nem fűtési félév			
	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. db	Minősítés	Átlag $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Adatrend. %	Hat.ért. túllép. db	Minősítés
Gyula	45,54	98,87	11	szennyezett	28,70	93,82	0	jó
Békéscsaba	25,68	81,84	0	jó	17,26	97,52	0	jó

2008.01.01-től minden nap nitrogén-dioxid mérés van (kén-dioxid mintavétel megszűnt)

a PM_{10} tájékoztatási és riasztási küszöbértéket meghaladó, rendkívüli légszennyezettségi helyzetek. Békéscsabán 2011. év utolsó negyedévében pont ebben az időszakban történt a mintavétel, és minden napon meghaladta az egészségügyi határértéket a PM_{10} koncentráció (novemberben 14 db túllépés).

A határérték túllépések számát az alábbi táblázat szemlélteti, 2009. évben 4 esetben, 2010. évben pedig csak 1 esetben, 2011. ében 21 esetben és 2012. évben 15 esetben volt határérték túllépés.

A 2011. évi szennyezett minősítés az időjárási viszonyokra vezethető vissza, ugyanis a 2011. évben Békéscsabán a vizsgált időszakban 2010. évhez képest jóval magasabb szennyezettséget elsősorban a kedvezőtlenebb meteorológiai körülmények, valamint az eltérő mintavételi időpontok okozhatták (2010-ben az év végi legszennyezettebb november - december hónapokra nincs mérési adat, a mintavevő meghibásodása miatt).

2012. évben a mérési eredmények 26,79 %-ban mutattak határérték túllépést, mely alapján a levegő minősítése megfelelő volt.

A fentiekben leírtak alapján megállapítható, hogy területünkre elsősorban a szálló por terhelés a jellemző, melyet a közlekedés hatásán túl a mezőgazdasági tevékenység is nagymértékben befolyásol.

KIADMÁNYOZÁSI ADATOK:

Kiadja a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség.

Felelős kiadó: Kelemen Béla igazgató

Felelős szerkesztő: Dr. Illich Andrea

DTP: Bartha András

Készült 100 példányban

Ez a kiadvány a honlapunkról letölthető:
<http://tiktfv.zoldhatosag.hu>

Szálló por PM₁₀ frakció éves periódusok statisztikai paraméterei 24 órás átlagok alapján

PM ₁₀ (mérőpont száma)		Békéscsaba										Minősítés
		Átlag µg/m ³	Max µg/m ³	Perc. 99.9%	Perc. 98%	Perc. 50%	Elmé- leti db	Gya- korlati db	Adat- rend. %	24 órás h.é. túllép. db	24 órás h.é. túllép. %	
2005	1	49,93	230,16	227,71	186,93	39,64	132	128	96,97	47	37,01	szennyezett
2006	1	54,15	157,18	156,16	134,61	47,35	56	56	100	22	39,29	szennyezett
2007	1	30,09	92,10	90,92	69,63	23,65	56	56	100	8	14,29	jó
2008	1	33,79	87,40	87,38	86,70	25,40	56	56	100	10	17,86	megfelelő
2009	1	22,30	60,20	60,15	58,93	18,10	56	56	100	4	7,14	jó
2010	1	23,25	51,1	50,88	46,78	20,40	56	41**	73,21	1	2,44	jó
2011	1	50,10	146,90	146,14	132,6	34,35	56	56	100	21	37,50	szennyezett
2012	1	37,88	121,50	120,09	95,37	30,45	56	56	100	15	26,79	megfelelő

*PM₁₀ pormintavételi program alapján (negyedévente két hét mintavétel) 56 db minta/év Békéscsaba, Gyulai ut 2. sz.

** 2010.06.09 -én a DHA80 mintavevőt feltörték. IV. negyedév mintavétel hiányzik a mintavevő meghibásodása miatt.

PM ₁₀ fémek (nano- gramm/m ³)		Békéscsaba										Minősítés
		Átlag ng/m ³	Max ng/m ³	Perc. 99.9%	Perc. 98%	Perc. 50%	Elmé- leti db	Gya- korlati db	Adat- rend. %	Éves határérték (I ₀) ng/m ³	Légsze- ny. irányszám I/I ₀	
2012	As	2,40	6,96	6,95	6,66	1,75	56	56	100	10	0,24	kiváló
	Pb	4,67	15,18	15,16	14,77	2,13	56	56	100	300	0,02	kiváló
	Cd	0,33	1,76	1,75	1,58	0,12	56	56	100	5	0,07	kiváló
	Ni	1,16	2,94	2,92	2,55	1,00	56	56	100	25	0,05	kiváló

*PM₁₀ pormintavételi program alapján (negyedévente két hét mintavétel) 56 db minta/év Békéscsaba, Gyulai út 2. sz.

Jelmagyarázat:

- Az adatrendelkezésre állás mértéke 90% és 75% között van
 Az adatrendelkezésre állás mértéke 50% alatt van
 Az adatrendelkezésre állás mértéke 75% és 50% között van
 Tárgyevre nem rendelkezünk értékelhető adattal

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS**Hulladéklerakók engedélyezettsége, rekultiváció**

A kirendeltség illetékességi területéhez 50 település tartozik. Ebből 47 településen működött, vagy működik valamilyen formában települési szilárd hulladék lerakó telep.

A 2012. évi állapot szerint fentiekből 2 lerakó IPPC engedély alapján, mint regionális telep üzemel (Békéscsaba, Gyomaendrőd), a többi lerakó (legkésőbb a 2009. évben) bezárásra került.

Rekultivációs programok**a települési szilárd hulladék lerakó telepekre**

I. Települési szeméttelp rekultivációs program a Körös-szögben című pályázati projekt; lebonyolításért felelős: Kondoros Nagyközség Önkormányzata. Résztvevő települések:

1. Kondoros,	6. Csárdaszállás
2. Gyomaendrőd,	7. Kétsoprony
3. Szarvas	8. Körösladány
4. Békéscsaba,	9. Szabadkígyós
5. Csabacsüd	

A társuláshoz tartozó telepek közül 6 helyszínen (a szabadkígyósi, körösladányi és csabacsúdi telepek kivételével) megtörtént a hulladéklerakó telepek rekultivációja, műszaki átadása a 2012. év végéig. A kiadott rekultivációs engedélyek alapján jelenleg ezen telepek utógondozása, megfigyelése folyik.

II. A Délkelet-alföldi Regionális Hulladékgazdálkodási rendszerhez (DAREH) 96 település tartozik, Orosháza a gesztor település. A csatlakozási szerződésben 36 olyan település van, amely az illetékességi területünkhöz tartozik:

1. Békés	19. Körösnagyharsány
2. Békésszentandrás	20. Köröstarcsa
3. Bélmegyer	21. Körösújfalú
4. Biharugra	22. Kötegyán
5. Búcsa	23. Lökösháza
6. Csorvás	24. Mezőgyán
7. Dévaványa	25. Méhkerék
8. Doboz	26. Murony
9. Ecsefalva	27. Okány
10. Elek (rég és új)	28. Örménykút
11. Füzesgyarmat	29. Sarkad
12. Gerendás	30. Sarkadkeresztúr
13. Geszt	31. Szeghalom (rég és új)
14. Hunya	32. Tarhos
15. Kamut	33. Telekgerendás
16. Kardos	34. Újkígyós
17. Kertészsziget	35. Vésztő
18. Kétegyháza	36. Zsadány

Első körben a már bezárt és bezárásra ítélt hulladéklerakók rekultivációs terveinek elkészítése, a vízjogi engedélyezési dokumentációk elkészítése történt meg. Ezt követően a szükséges engedélyek kiadásra kerültek, a kivitelezési szakasz előreláthatólag 2014. december 31-ig valósul meg.

Szeméttelp rekultiváció, Csabacsúd

Az I. és II. pontok alapján rekultivációs projektekhez csatlakozó települések száma 45 db.

III. Gyula Város Önkormányzata (társulás nélkül, saját pályázata útján) 2010-ben kezdte meg a felhagyott települési szilárd hulladék lerakó telepének rekultivációs munkálatait. A pályázat az Európai Unió és állami támogatással valósult meg. A rekultivációs munkálatok 2011. nyarán befejeződtek, a műszaki átadás-átvétel megtörtént. Ezt követően, jelenleg a telephelyi monitoring zajlik.

A másik, társuláson kívüli település Mezőberény. Az ottani hulladéklerakó telep tulajdonosa a Tappe Szállítási és Feldolgozó Kft. (5650 Mezőberény, Békési út 0307/2. hrsz.), mely cég önállóan kívánja a rekultivációt megvalósítani. A telep rendelkezik rekultivációs engedéllyel, melynek érvényessége az I. ütemre vonatkozóan 2012. december 31-e volt. A rekultivációs munkálatok a 2012. év nyarán elkezdődtek.

Hulladék-lerakó rekultiváció

Veszélyes hulladék lerakó

Előzőeken kívül 1 db veszélyes hulladék lerakónak átminősített telep található még az illetékességi területen. A Füzesgyarmat, külterület 0188/2. hrsz. alatt korábban fűrási iszap átmeneti tárolónak kialakított depónia (tulajdonosa és üzemeltetője a MB Kőolajkutató Zrt. "f.a.") 2007. november 5-i keltezéssel 45055-1-1/2007. iktatószámmon rekultivációra feljogosító működési engedélyt kapott az ATI-KTVF-től. A végleges fedő-záró réteg rendszer kialakítására, a rekultivációs munkálatok befejezésére eredetileg a 2010. július 31-i határidő lett az engedélyben előírva.

A cég kérelmére (figyelembe véve a felszámolási munkálatok ütemét) a rekultivációs munkákra új engedély lett kiadva 2010-ben. Az előírt végrehajtási határidő: 2015. 07. 31. Az előzetesen megállapított utógondozási időszak 2015. 08. 01-től – 2025. 07. 31-ig tart.

Szelektív hulladékgyűjtés

Az illetékességi területen jelenleg nagyméretű regionális hulladékkezelő rendszer még nem működik. Folyamatban van orosházi gesztorság mellett a DAREH (Dél-Kelet Alföldi Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer) Önkormányzati Társulás formájában egy nagyméretű hulladékkezelési rendszer indítása, a társuláshoz 2010. végéig 96 település csatlakozott. A projektben a bezárt hulladéklerakó telepek rekultivációja, valamint a szelektív hulladékok nagyarányú begyűjtésének és feldolgozásának megoldása tartozik.

A területen jelenleg kisebb méretű hulladékkezelő rendszerek már évek óta üzemelnek, ezek működési területe nagyrészt lefedi az illetékességi területünket.

A 2012. évben mintegy 220 db szelektív hulladékgyűjtő sziget volt kihelyezve az érintett településeken. A jelentősebb működő szervezetek az alábbiak:

- TAPPE Hulladékgazdálkodási Kft.
- TAPPE Szállítási és Feldolgozó Kft.
- Békés-Manifeszt Kft.
- Gyomaközség Kft.
- Békési Hulladékgyűjtő Kft.
- Gyulai Közülemi Kft.

Fenti hulladékkezelők az elmúlt év során az alábbi nagyságrendű szelektív hulladékot gyűjtötték be a hulladékgyűjtő szigetekre, és oldották meg azok hasznosítását: papír-270 tonna, műanyag-160 tonna, üveg-210 tonna.

Tapasztalatok szerint a szelektíven begyűjtött hulladékok mennyisége a korábbi stagnálás után enyhén növekvő tendenciát mutat.

Települési folyékony hulladék kezelés

Az állapotértékelési adatok a víz- és talajvédelmi szakágazat fejezetében szerepelnek.

FELSZÍNI VÍZVÉDELEM

Belvíz szempontjából a terület jelentős része veszélyeztetett, a települések egymással összefogva pályázati források igénybevételével törekszenek a csapadékvíz károkozás nélküli elvezetésének megoldására. A DAOP pályázatok keretében Kamut, Kétsoprony, Gyomaendrőd, Dévaványa települések vízjogi létesítési engedélyt kaptak a belterületi csapadékvíz elvezetés korszerűsítésére.

Az év folyamán Békéscsabán, Dévaványán, Gyomaendrődön, Gyulán, Szeghalmon és Szarvason bővült a belterületi csapadékvíz elvezető hálózat.

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság szintén pályázati forrás igénybevételével megkezdte a Sarkad, Malomfoki szivattyútelep elektrifikálását, amely a térség belvízelvezetésében fontos szerepet játszik.

Árvízvédelmi szempontból a Kirendeltség területének mintegy 60%-a veszélyeztetett. A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság vízjogi létesítési engedélyeket kapott a Mályvádi és a Kisdelta árvízvédelmi szükségtározók fejlesztésére. A pályázati projekt elemei: Kisdelta árvízi szükségtározó töltésfejlesztése, vízbeeresztő műtárgy, vízhozammérő műtárgy építése; Mályvádi árvízi szükségtározó alsó- és felső vízbeeresztő műtárgy építése, töltésfejlesztése, vízhozammérő műtárgy építése. Mindkét beruházás nyertes pályázattal rendelkezik.

Az Igazgatóság beruházása keretében a Hortobágy-Berettyó b.o. 5+900 és 5+897 tkm szelvényeiben a töltésszivárgó csatornák által összegyűjtött szivárgóvizek szivattyús átemelése céljából két darab szivattyútelep létesült.

Térségünkben folytatódott az elsőrendű árvízvédelmi töltések ellenőrzése, továbbá az I. fokú környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatóság jelentős hangsúlyt fektetett a települések árvízvédelmi körtöltéseinek és csapadékvíz-elvezető rendszerének felügyeletére, valamint a nagyobb halastavak és belvízcsatornák ellenőrzésére. A felügyelőség az ellenőrzéseken tapasztaltak alapján a szükséges előírásokat megtette.

Az illetékességi területen lévő Önkormányzatok, Vízgazdálkodási Társulatok és a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság közmunkaprogram keretében jelentős karbantartási és fenntartási munkákat végzett el a területen lévő csatornákon, árvízvédelmi töltéseken.

Egyéb beruházások

A Hydro Power Consulting Magyarország Tanácsadó Kft. megkezdte a Hármaskörösön lévő Békésszentandrás duzzasztóműhöz kapcsolódó vízerőmű építését.

A Szarvasi Agrár Zrt. beruházásában négy darab lineár öntözőtelep fejlesztése keretében elvégezték a területek talajcsővezését belvízmentesítés céljából.

A Nánási Agro Kft. beruházásában egy darab lineár öntözőtelepet alakítottak ki Kertészsziget és Bucsa külterületén.

A Körösi Vízgazdálkodási Társulat is végzett öntözési célú fejlesztéseket, melynek keretében Csabacsüd külterületén öntözőcsatornákat újított fel.

FELSZÍNI VIZEINK MINŐSÉGE

Biológiai (ökológiai) értékelés

Az EU a 2000 decemberében hatályba lépett Víz Keretirányelv (Council of the European Union, 2000) bevezetésével kötelezővé tette a tagállamok számára a felszíni vizek jó állapotának elérését. Ennek megvalósulásához, illetve megvalósításához azonban elengedhetetlen vizeink jelenlegi ökológiai állapotának ismerete.

Az ökológiai alapú minősítés a taxonok gyakoriságán és érzékenységén alapul, ezért igen fontos adott élőhelyen előforduló fajok feltérképezése és tömegességi viszonyaik rendszeres monitorozása, melyet a környezetvédelmi hatóságok, köztük a TIKTVF, végeznek. A Felügyelőség monitoring rendszerének illetékességi területe három megyére terjed ki: Hajdú-Bihar megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Békés megye.

A TIKTVF Mérőállomása a 2012-es évben összesen 78 mintavételi helyen végzett a VKI monitorozó programmal kapcsolatos fitoplankton, fitobenton és makrozoobenton vizsgálatokat

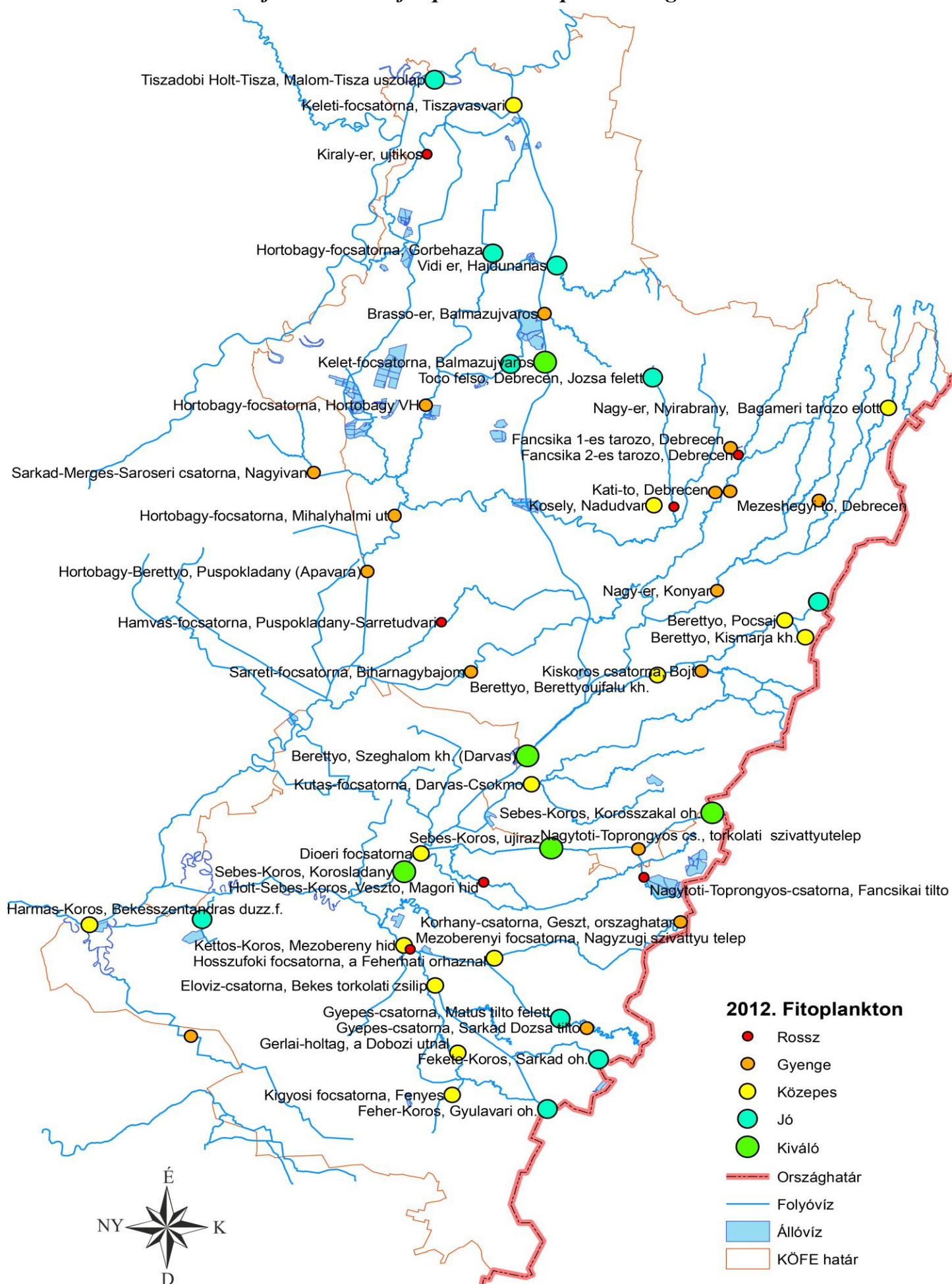
I. Fitoplankton alapú ökológiai minősítés

A fotoszintetizáló planktonikus élőlények (algák) esetében a mintavétel gyakorisága a vizsgálat típusától függően a vegetáció periódusban évi 4-6 alkalom volt.

A TIKTVF illetékességi területén a felszíni vizek fitoplankton alapú ökológiai állapota - víztértípustól függetlenül - igen széles határok közt mozgott 2012-ben (1. ábra). A nagyobb vízfolyások közül a Sebes-Körös (Körösszakál – 1. kép, Körösladány) állapota volt kiváló. Az Ér, a Fekete-Körös (2. kép), ill. a Fehér-Körös jó; a Berettyó, a Hármaskörös, és a Kettőskörös (3. kép), ill. a Keleti-főcsatorna közepes; míg a Hortobágy (4. kép) és a Hortobágy-Berettyó gyenge ökológiai vízminőséggel volt jellemezhető.

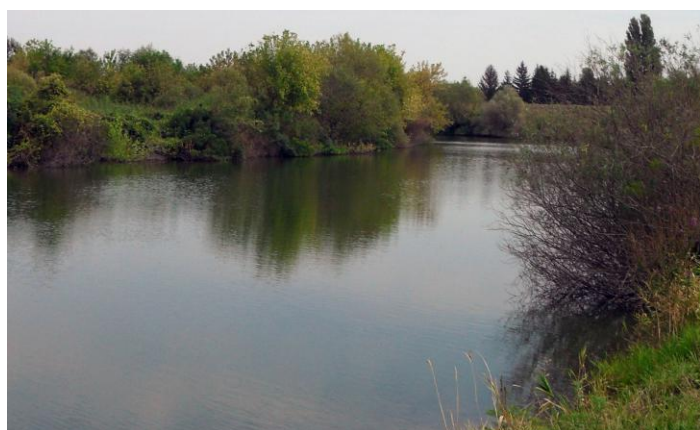
A kisebb vízfolyások közül kiváló ökológiai állapotú nem volt a 2012-es évben, továbbá az éves szinten jó állapottal jellemezhető vízfolyások száma is igen kevés volt (pl.: Fazekaszugi-csatorna, Kadarcs-Karácsonyfoki-csatorna, Vidi-ér, Tócsa felső szakasza). Az alföldi kis vízfolyásaink jelentős része közepes (pl.: Dióéri-főcsatorna, Élővíz-csatorna, Hosszúfoki-főcsatorna, -5. kép, Kígyósi-főcsatorna, Kutas-főcsatorna, Makócsa-főcsatorna) és gyenge (pl.:

**1.. ábra A TIKTVF Mérőállomása által 2012-ben vizsgált
felszíni vizek fitoplankton alapú minősége**

1. kép Sebes-Körös Körösszakál

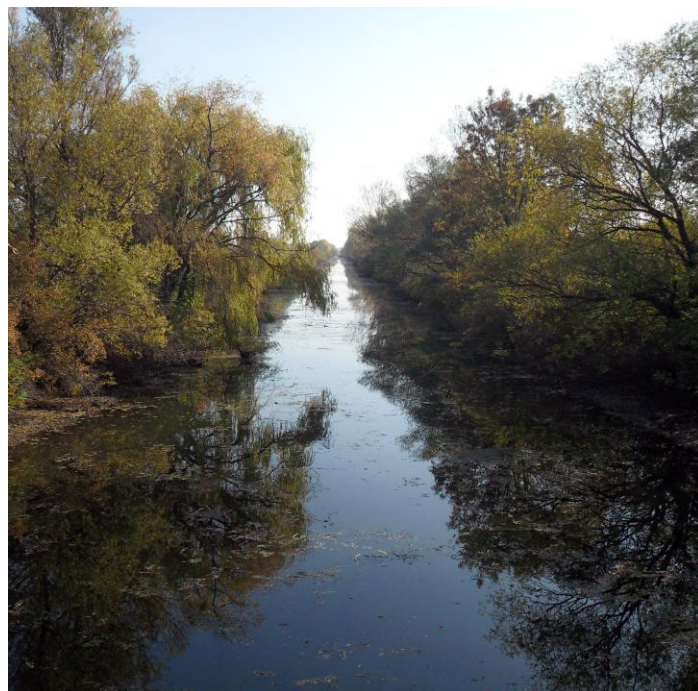
2. kép Fekete-Körös, Sarkad

3. kép Kettős-Körös, Mezőberény

4. kép Hortobágy, Mihályhalma

5. kép Hosszúfoki-főcsatorna, Fehérhát

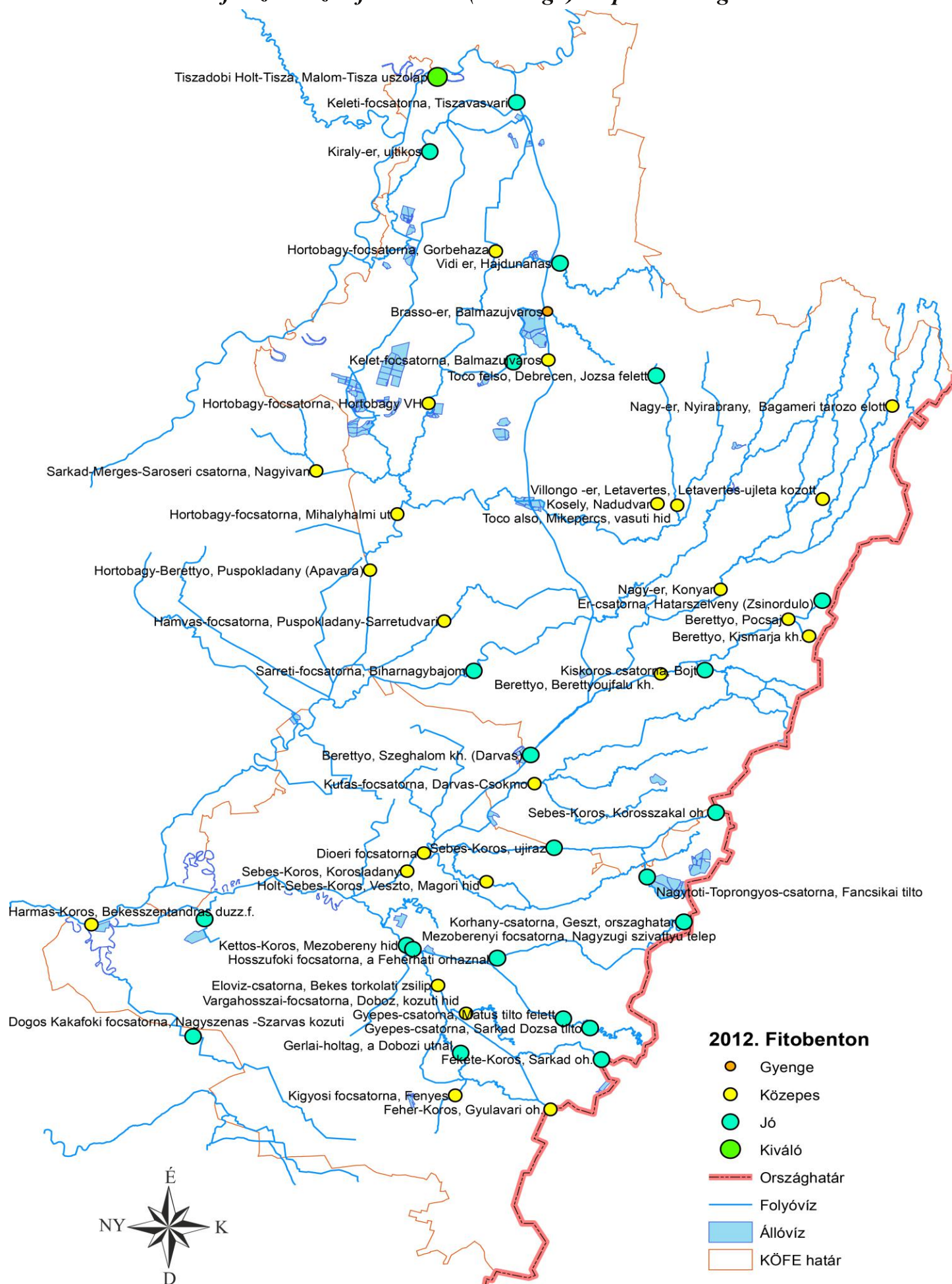

6. kép Gyepes-csatorna, Sarkad

7. kép Tóció, Mikepércs

**2. ábra A TIKTVF Mérőállomása által 2012-ben vizsgált
felszíni vizek fitobenton (kovaalga) alapú minősége**

Brassó-ér, Gyepes-csatorna – 6. kép, Kiskörös-csatorna, Korhány-csatorna, Sárréti-főcsatorna, Simai-főfolyás) minőségű volt. Egyes vízfolyásaink ökológiai állapota azonban már évek óta rossz (pl.: Tóció mikepércsi szakasza – 7. kép)

II. Fitobenton alapú ökológiai minősítés

A bevonatalkotó kovaalga fajok monitorozása során – kiküszöbölendő a jelentős interakciós kapcsolatokat más algataxonokkal, továbbá figyelembe véve a kovaalga fajok élettani sajátosságait – évi két alkalommal, tavasszal és ősszel kerül sor mintavételre.

A TIKTVF illetékességi területén lévő nagyobb vízfolyások közül egyedül a Fekete-Körös fitobenton alapú minősége volt kiváló (2. kép). Az Ér (8. kép), valamint a Sebes-Körös (Körösszakál) jó, a Berettyó, a Fehér-Körös (9. kép), a Hármaskörös, a Hortobágy, a Hortobágy-Berettyó, és a Keleti-főcsatorna pedig közepes biológiai állapottal volt jellemezhető.

Az alföldi kis vízfolyásaink között kiváló állapotban lévő nem volt. Ezzel szemben, feltehetően a nyári szárazságnak köszönhetően, aminek következtében a kisebb vízfolyások áramlása jelentősen csökkent, viszonylag magas volt azon csatornák száma, melyek éves fitobenton alapú ökológiai állapota jó volt (pl.: Fazekaszugi-csatorna, Hosszúfoki-főcsatorna, Kiskörös-csatorna, Korhány-csatorna – 10. kép, 2. ábra). Közepes minőséggel jellemezhető kisebb vizeink többek között a Dióéri-főcsatorna, a Hamvas-főcsatorna, valamint a Kígyósi-csatorna (11. kép) és a Kösely, míg a Brassó-ér fitobenton alapú ökológiai állapota gyenge volt.

III. Vízi makroszkopikus gerincteleneken (makrozoobenton) alapuló ökológiai minősítés

A makrogerinctelenek vizsgálatára – a VKI előírásának megfelelően – 2012-ben is kétszer, a tavaszi és az őszi hónapokban került sor. A TIKTVF illetékességi területén végzett 2012-es makrozoobenton monitoring adatainak éves értékelése alapján (3. ábra) a nagyobb vízfolyások közül a Berettyó, Berettyó-újfalunál (12. kép) és a Sebes-Körös, Körösszakálnál (13. kép) volt kiváló ökológiai állapotú, míg az Ér, a Hortobágy, a Fehér-, Hármaskörös, a Keleti-főcsatorna és az Élővíz-csatorna jó, a Fekete-, Kettős-Körös és a Hortobágy-Berettyó közepes (mérsékelt) minőséget mutatott.

A kisvízfolyások közül egyik sem volt kiváló álla-

potú. Az alföldi erek többsége közepes (pl. Kutas-főcsatorna, Sárréti-főcsatorna, Kígyósi-főcsatorna, Vidi-ér) és gyenge (pl. Sarkad-Mérges-Sároséri-csatorna, Tóció alsó, mikepércsi szakasza) minőségű volt, jó ökológiai állapotot a makrogerinctelen közösségek alapján csak a Villongó (13. kép), a Nagy-ér és a Kadarcs-Karácsonyfoki-csatorna, Dióéri-főcsatorna esetében tapasztaltunk. Ki kell emelni azonban, hogy egyrészt az erekre jellemző nyárvégi kiszáradás miatt (pl. a Tóció felső szakasza) másrészt a mederbe történő beavatkozások, zavarás miatt (pl. Fazekaszugi-csatorna) néhány esetben őszi mintavétel nem történt, így csak a tavaszi minták eredményeit tudtuk értékelni.

Említést érdemel még, hogy néhány nagyobb vízfolyásunkban (pl. Körösök, Hortobágy-Berettyó) egyre inkább teret, hódítanak a jövevény, ún. invazív fajok, melyek túlszaporodásukkal, komoly ökológiai problémát jelenthetnek és a hirtelen bekövetkező tömeges pusztulásuk esztétikai szempontból sem szép látvány (pl. az amúri kagyló, Sinanodonta woodiana).

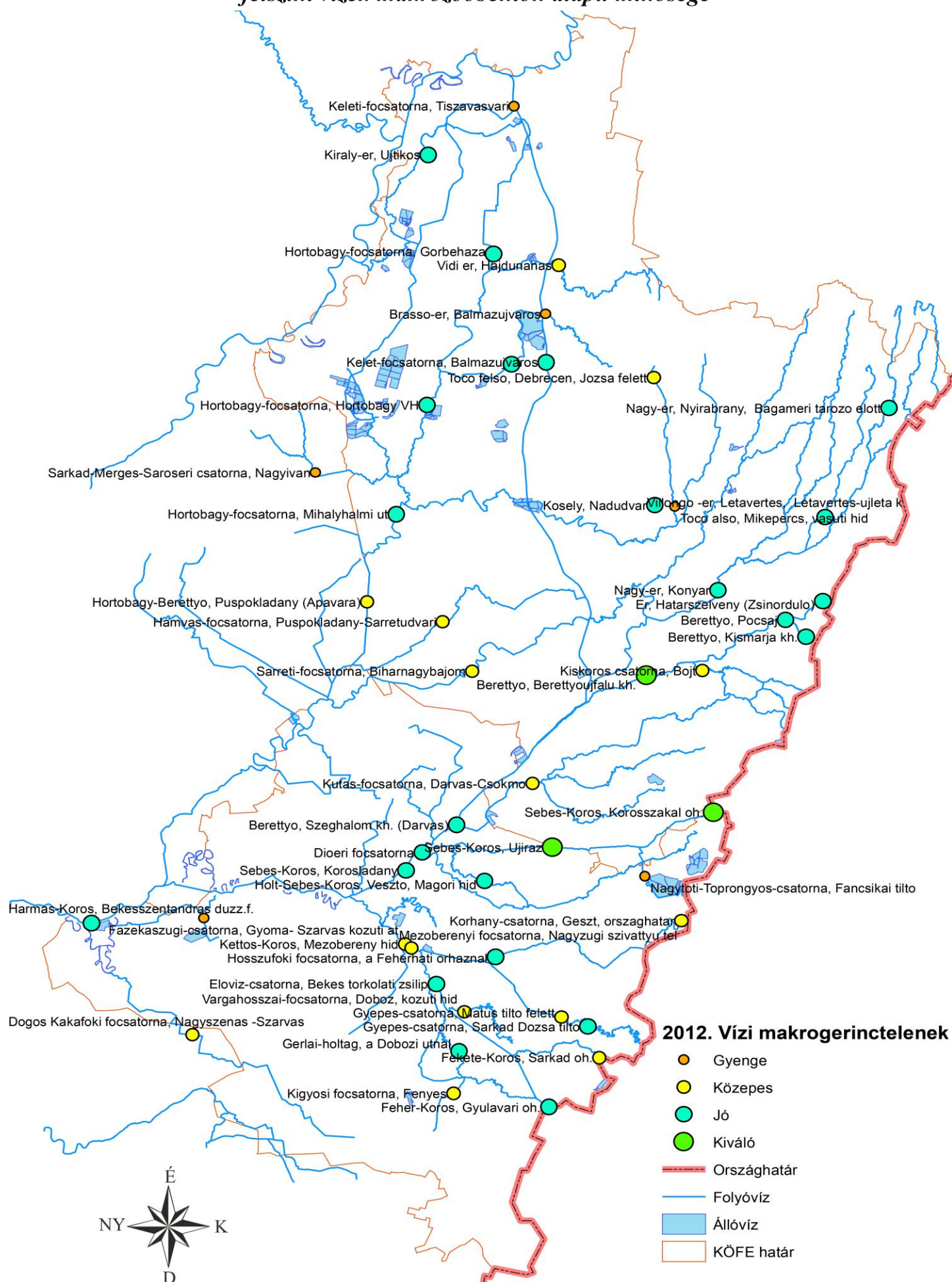

8. kép Ér-csatorna, Zsinordülő

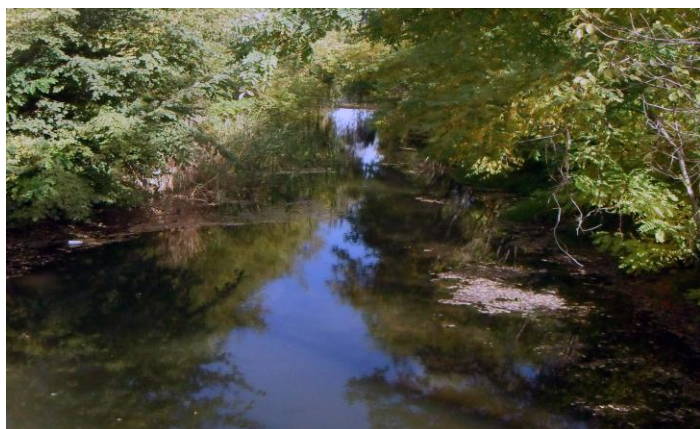
9. kép Fehér-Körös, Gyula

**3. ábra A TIKTVF Mérőállomása által 2012-ben vizsgált
felszíni vizek makrozoobenton alapú minősége**

10. kép Korhány-csatorna, Geszt

11. kép Kigyósi-csatorna, Békéscsaba

12. kép Berettyó, Berettyóújfalú

FELSZÍN ALATTI VÍZ, FÖLDTANI KÖZEG VÉDELME

Környezeti igénybevételek

A kirendeltség területén mintegy 30 felszíni művelésű bánya működik, melyek közül meghatározó az agyag, illetve homokbányászat. A bányaművelés felhagyása után visszamaradó bányatavak további hasznosítása horgásztóként, illetve jóléti, csónakázó

13. kép Villongó-ér, Újléta

14. kép Kiszáradt meder

tóként lehetséges. Ezeknél a tavaknál az intenzív haltenyésztést, víziszárnyas tartást nem engedélyezzük a felszín alatti víz minőségének védelme miatt.

Potenciális szennyezőforrások, tevékenységek

A szennyezőforrások közül jelentős az állattartásból eredő terhelés. Sok helyen okoz gondot az állattartásból származó almos- illetve hígtrágya hiányos műszaki védelemmel, vagy védelem nélküli tárolása. Az elmúlt évben a pályázati lehetőségek miatt a szigetelt trágyatárolók kialakítása nagyobb számban

megvalósult. A trágyatárolás és -kezelés jogszabályi előírásoknak megfeleléséhez szükséges beruházások, létesítmények csaknem minden nagy létszámú állattartó telep esetében megvalósultak, vagy folyamatban vannak.

A kirendeltség területén található föld alatti szimpla falú tartályok átalakítása folyamatos. Az üzemanyag-tárolás megszüntetésével sok esetben a régi tartályokat tüzivíz tározóvá, vagy csapadékvíz tározóvá alakítják át, néhány esetben a tartályok kiemelését választják. A megmaradó tartályokat döntően ipari fóliával duplafalúvá alakítják. Tárolótartályok (föld feletti konténeres tartályok és föld alatti duplafalú tartályok) létesítésére 8 db, használatbavételre 6 db szakhatósági állásfoglalást adott ki a kirendeltség.

Azoknál a tartályoknál, ahol a továbbiakban is üzemanyag-tárolás történik, a kiszolgálóteren keletkező, szennyezett csapadékvizek kezelésére, elhelyezésére is odafigyelünk. Az esetek többségében a csapadékvizet a régi föld alatti szimpla falú tartályokban gyűjtik, majd hulladékként szállítják el, néhány esetben a szikkasztást alkalmazzák az olaj-iszapfogón tisztított szennyezett csapadékvíz elhelyezésére.

A kirendeltség működési területén 4 db olyan sós víztározó található, melyekben a nagy mennyiségű használt termálvizet hasznosítás után tárolják. Ezek közül háromnak a környezetvédelmi működési engedélye már korábban kiadásra került. Az engedélyben foglalt teljesítésének ellenőrzése folyamatos.

Megelőzés, ellenőrzés

Potenciális szennyező-források létesítésének engedélyezése során a felügyelőség előírja a környezet alapállapotának felmérését, illetve a tevékenység folytatásához olyan feltételek teljesülése mellett járul hozzá, amelyek esetén a lehető legkisebbre csökken a környezetszennyezés lehetősége.

Különösen fontos ez a vízbázisok védelme érdekében, hogy hosszútávon rendelkezésünkre álljon a megfelelő mennyiségű és minőségű ivóvíz. A vízbázisok védelme érdekében a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet szerint a szivárgáshidraulikai modellezés eredményeinek függvényében védőidomot, védőterületet, illetve védősávot kell kijelölni.

Az illetékességi területünkön 2012. évben a Gyomaendrődi Liget Fürdő vízbázisának védelmében adtunk ki kijelölő határozatot (védett vízkészlet: 120.450 m³/év).

Több települési vízmű kérte, hogy az I. fokú környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatóság tekintsen el a sérülékenységi vizsgálatától, mivel ezek a települések várhatóan a Dél-Alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Program keretén belül a regionális rendszerről lesznek ivóvízzel ellátva, ezért a saját vízbázisukból nem kívánnak a továbbiakban ivóvizet vételezni.

A Dél-Alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Program II. és III. üteme során további kutak mélyítését tervezik, melyek esetében el kell végezni a vízbázisok sérülékenységi vizsgálatát.

Dél-Alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Program keretén belül több alternatív megoldás kidolgozásra került:

1. Helyi, illetve kistérségi ivóvízellátó rendszerek fejlesztésével: Az érintett települések jövőbeli vízellátását legtöbb esetben – a meglévő vízmű kutakon kívül – új kutak fúrásával és a régiek melléfúrások felújításával tervezik. Tekintettel arra, hogy a kitermelt víz minősége várhatóan nem felel meg a jogszabályban előírtaknak, ezért *víz tisztítási* technológia kialakítása szükséges (vas, mangán, arzén, ammónia mentesítés, csökkentés).

elvi vízjogi engedéllyel rendelkező ivóvízellátó rendszerek:

- Elek önálló
- Elek – Gyula kistérségi
- Geszt önálló
- Hunya önálló
- Kondoros önálló
- Almáskamarás – Nagykamarás kistérségi
- Almáskamarás – Nagykamarás – Medgyesegyháza kistérségi
- Almáskamarás – Nagykamarás – Medgyesegyháza – Újkígyós kistérségi
- Örménykút önálló
- Biharugra önálló
- Csorvás – Gerendás kistérségi
- Gerendás önálló
- Újkígyós önálló

Az elvi engedélyek egy része már nem hatályos, de ez nem feltétele a további engedélyeztetési eljárások megindításának. A vízi létesítmények megvalósításához vízjogi létesítési engedély szükséges.

2. Közép-Békési regionális vízellátó rendszer I. fejlesztése:

A jelenleg üzemelő Közép Békési Regionális Rendszer és az Orosházi Kistérségi Vízellátó Rendszert egy egységes vízellátó rendszerré kapcsolja össze, illetve azt új települések bevonásával bővíti.

„A” változat: A meglévő hálózatot bővítik, új településeket kötnek rá a rendszerre. Az érintett települések jövőbeli vízellátását – a meglévő vízmű kutakon kívül – új kutak fúrásával és a régiók melléfúrások felújításával tervezik. Tekintettel arra, hogy a kitermelt víz minősége várhatóan nem felel meg a jogszabályban előírtaknak, ezért víztisztítási technológia kialakítása szükséges (vas, mangán, arzén, ammónia mentesítés, csökkentés). Az elvi engedélye már nem hatályos.

„B” változat: Az érintett települések jövőbeli ivóvízellátását a meglévő regionális vízbázisok bővítésével, valamint az Aradi termelő telepről átvett vízzel biztosítanák. Hatályos elvi engedéllyel rendelkezik.

Kármentesítések

A kirendeltség működési területén nyilvántartott kármentesítések egyes szakaszaiban az alábbi intézkedések történtek:

Kötelezéssel kapcsolatosan kiadott határozatok száma	
tényfeltárás:	2
műszaki beavatkozás:	1
kármentesítési monitoring:	-
műszaki intézkedés:	1

Elfogadással, jóváhagyással kapcsolatosan kiadott határozatok száma	
tényfeltárási záródokumentáció:	2
műszaki beavatkozási záródokumentáció:	1
kármentesítési monitoring záródokumentáció:	9
tényfeltárási terv:	-
műszaki beavatkozási terv:	1
kármentesítési monitoring terv:	1

A felszín alatti szennyeződések mintegy 50%-a szénhidrogén eredetű. Ezek nagy része a helytelen üzemanyag és fűtőolaj tárolási tevékenységből származik. A földalatti szimplafalú tartályok közvetlen környezetére korlátozódó TPH, illetve BTEX szennyezések horizontális, valamint vertikális irányú kiterjedése kicsi.

A szennyeződések közel 40%-a a különböző típusú állattartásokhoz kapcsolódik. A megfelelő műszaki védelem nélkül tárolt szerves- és hígtrágya által okozott szennyezettség általában csak a telephely területét érinti.

Csekély számban növényvédő szerek elásása, állati eredetű, illetve nehézfém tartalmú hulladékok elhelyezése, valamint technológiai szennyvíz elszikkasztása is eredményezte a szennyezések kialakulását.

A kimutatott szennyezett göcök többsége lokális kiterjedésű és csak a talajvíz tartományban észlelhető, vízbázisvédelmi területet nem veszélyeztet.

A néhány egyedi és állami felelősségi körbe tartozó esettől eltekintve a kármentesítési költség nem haladja meg 100 millió forintot.

A műszaki beavatkozás leggyakoribb formája a talajcsere, valamint a talajvíz tisztítás utáni elszikkasztása. Sokszor – a hatékonyság növelése érdekében – több kármentesítési módszert kombinálva alkalmaznak. Elsődleges cél a jó megoldás kiválasztásánál az egészségügyi, illetve környezeti kockázat minél hamarabb történő megszüntetése.

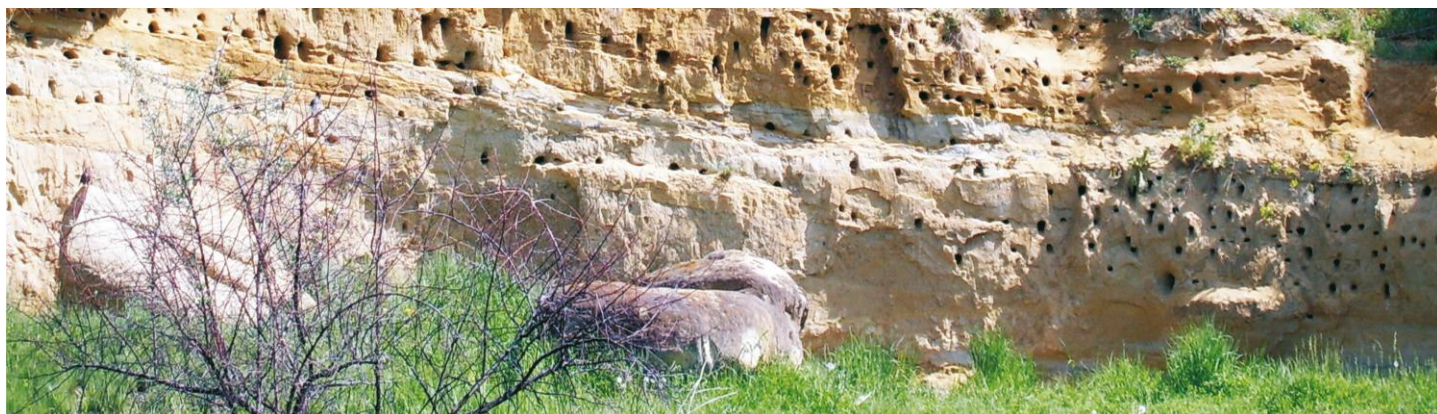
Két esetben klórozott szénhidrogén szennyezettség feltárására is sor került. Ezeknél – a szennyező anyag változatos eloszlása miatt – nagy nehézséget jelent a pontos lehatárolás. További gond, hogy jelenlegi ismeretek szerint még nincs olyan technológia, mely segítségével elvégezhető a végleges mentesítés.

Az összes kármentesítésből 7 db tartozik az Országos Környezeti Kármentesítési Programhoz (OKKP). A szakaszosan rendelkezésre álló anyagi forrásoknak köszönhetően még csak egy államilag finanszírozott projekt zárult le.

A különböző eredetű – klórozott szénhidrogén (2), növényvédő szer (2), krómcserezett bőrhulladék (1) és galván iszap (1) – szennyeződések közül az egyik fokozott figyelmet igényel. Ennél az esetnél a belterületi ingatlanokat érintő klórozott CH szennyezettség a talajvízben és az első sekély vízadó rétegben is kimutatható.

Valószínűsíthető, hogy a jelentősebb környezeti károk feltárása már megtörtént, így várhatóan a jövőben már csak kisebb szennyeződésekkel kell majd számolni.

A 2012. évben – a felszín alatti közeget terhelő – rendkívüli környezetszennyezés nem volt.

TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELEM

1. A kirendeltség működési területén a következő országos jelentőségű védett természeti területek találhatóak

- *nemzeti park törzsterületek (NP):*

nemzeti park igazgatóság	név	terület (ha)
Körös-Maros NPI	Kis-Sárrét	7 721,30
	Bélmegyeri Fáspuszta	644,09
	Mágor-puszta	949,18
	Dévaványai-Ecsegi puszták	13 076,57
	Kígyósi-puszta	4 785,06
	Körös-ártér	6 578,94
	Csorvási löszgyep	1,52
	Összesen:	33 756,66

- *természetvédelmi területek (TT):*

nemzeti park igazgatóság	név	terület (ha)
Körös-Maros NPI	Dénsmajori Csigás-erdő TT	5,16
	Szarvasi Arborétum TT	45,44
	Szarvasi Történelmi Emlékpark TT	0,69
	Szeghalmi Kéktó TT	112,19
	Összesen:	163,48

- *a törvény erejénél fogva védett („ex lege”) területek*

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban: Tvt.) 23. § (2) bekezdése értelmében: E törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamilyen forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalm, földvár. Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek {24. § (1) bekezdés} minősülnek.

A felügyelőségünk illetékességi területén forrás, láp, barlang, víznyelő nem található.

A nyilvántartásban lévő ex lege szikes tavaink (160,28 ha kiterjedésben):

1. Mezőberényi Szikes Tó (Mezőberény);
2. Nádas-dűlő (Kétegyháza);
3. Szabadka dűlő (Kétegyháza);
4. Dévaványai Szikes Tó (Dévaványa).

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva a védett szikes tavak jegyzékéről szóló 8006/2001. (MK. 156.) KöM tájékoztatóban jelentek meg. Bejegyzésük az ingatlan-nyilvántartásban megtörtént.

Földvárak

Az illetékességi területre eső települések mintegy felének a közigazgatási területén megtaláljuk ezek nyomait, azonban végleges felmérésük, bejegyzésük még nem történt meg.

Kunhalmok

A kunhalmok felmérése jelenleg még folyamatban van. Egy korábbi felmérés során – Kirendeltségünket illetően – kb. 1200 db kunhalmot számláltak.

A kirendeltség működési területén a következő Natura 2000 területek találhatók:

Különleges természetmegőrzési területek:

Körösközi erdők, Sarkad-Fás, Gyantéi erdők, Bélmegyeri Fás-puszt, Csorvási löszgyep, Dél-Bihari szikesek, Dévaványa környéki gyepek, Fekete-, Fehér- és Kettős-Körös, Gyula-Szabadkígyósi gyepek, Hármaskörös, Holt-Sebes-Körös, Hortobágy-Berettyó, Sebes-Körös, Tóniszállás-Szarvasi-gyepek

összesen 14 terület, mintegy 52 465,07 ha kiterjedésben.

Különleges madárvédelmi területek:

Kígyósi-puszt, Kis-Sárrét, Dévaványai-sík

összesen 3 terület, mintegy 42 020 ha kiterjedésben.

A Natura 2000 területek 90%-os arányban az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre kerültek.

KÖRNYEZETHASZNÁLATOK ENGEDÉLYEZÉSE, FELÜGYELETE

Egységes környezethasználati engedélyezés

Az egységes környezethasználati engedélyt a legnagyobb környezethasználóknak kell megszerezni. A debreceni felügyelőség Kirendeltségének illetékeségi területén 2012. évben egy új létesítmény (baromfitelep) kapott egységes környezethasználati engedélyt, valamint egy új sertéstelep létesítése kapcsán kezdeményezték az összevont (környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati) engedélyezési eljárást, de engedély kiadására 2012-ben még nem került sor. Az egységes környezethasználati engedély módosítását 17 esetben kezdeményezték, melyből 1 esetben az eljárás megszüntetésre került, 4 esetben pedig a módosítási eljárás 2012-ben nem fejeződött be.

2009-ben kezdődött és 2012-ben is folytatódott az öt évvel azelőtt kiadott egységes környezethasználati engedélyek esedékes felülvizsgálata. 2012. évben összesen 2 db meglévő létesítmény engedélyének felülvizsgálatára, és aktualizált feltételekkel, új engedély kiadására került sor. Így év végére – kevés

kivétellel – minden meglévő létesítmény öt éves felülvizsgálata lezárult a Kirendeltségen.

2012. évben a Kirendeltség területén 37 db létesítmény rendelkezett egységes környezethasználati engedéllyel. Ezen engedéllyel rendelkező létesítmények 70%-a – a megye gazdasági jellegéből adódóan – nagy létszámú állattartó telep, a maradék kb. 12 db létesítmény építőipari, vegyipari, élelmiszer-ipari, feldolgozóipari és földgázkitermelő létesítmény, illetve 2 db regionális hulladékkezelő mű.

Felügyeleti ellenőrzés

Jogsabályi előírás, hogy a felügyelőség az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó létesítményekben évente legalább egyszer helyszíni szemlével egybekötött ellenőrzést tart, melynek során megvizsgálja az egységes környezethasználati engedélyben foglaltak teljesítését.

A 2012. évi felügyelet során a Kirendeltség munkatársai az engedéllyel rendelkező, mind a 37 db telephelyet ellenőrizték. Ezen felül sor került egy üresen álló, jelenleg IPPC engedéllyel nem rendelkező sertéstelep ellenőrzésére is, valamint a korábban IPPC engedéllyel rendelkező, de a kapacitás csökkenés miatt jelenleg csak működési engedéllyel működő egy db sertéstelep, illetve egy db baromfitelep ellenőrzésére is.

Az ellenőrzés során a felügyelőség az engedélyben előírtak teljesítését ellenőrizte, így azt is, hogy a környezethasználó tevékenysége mennyiben felel meg az elérhető legjobb technikának (BAT). Az ellenőrzés célja a folyamatos kapcsolattartás, konzultáció a környezethasználókkal.

Új létesítmények engedélyezése

Új beruházás megkezdése előtt – amennyiben a beruházás megvalósításával tervezett tevékenység a környezeti hatásvizsgálatról és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik – a felügyelőségen engedélyezési eljárást kell folytatni. Az eljárások előzetes vizsgálati eljárás vagy előzetes konzultáció kezdeményezésével indulnak. Amennyiben ezen eljárások során a felügyelőség megállapítja, hogy a tervezett tevékenység a környezetre jelentős hatást gyakorolhat, úgy a beruházót környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatására is kötelezi. Ebben az esetben az új létesítmények környezetvédelmi engedélyt kapnak az eljárások végén, míg ha nem feltételezhető jelentős környezeti hatás, és a tevékenység egységes környezethasználati engedély hatálya alá is tartozik, a felügyelőség megállapítja az engedély iránti kérelem tartalmi követelményeit. Ha nem feltételezhető jelentős környezeti hatás, és a tevékenység nem tartozik az egységes környezethasználati engedély hatálya alá, akkor a felügyelőség tájékoztatást ad arról, hogy a tevékenység mely egyéb engedélyek birtokában kezdhető meg.

A legnagyobb környezethasználók az engedélyezési eljárások végére – amennyiben a létesítést kizáró ok nem merül fel – megszerzik a már említett egységes környezethasználati engedélyt.

2012-ben a kirendeltségen 50 db előzetes vizsgálati

eljárás lefolytatását kezdeményezték az ügyfelek, valamint 2011. évben indult, de 2012. évben zárult le 7 db eljárás. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló – módosított – 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 63. § (1) bekezdésének b) pontja alapján, ha az eljárásban több mint ötven ügyfél vagy több mint öt, a Ket. 15. § (5) bekezdésében meghatározott szervezet vesz részt, – kivéve, ha törvény másként rendelkezik – közmeghallgatást kell tartani. Az előzetes vizsgálati eljárások közül 25 esetben közmeghallgatás megtartása vált szükségessé.

2012-ben 46 db előzetes vizsgálati eljárás zárult le, melyek közül 2 esetben a tevékenység engedélyezését kizáró ok merült fel, 1 esetben az eljárás megszüntetésre került sor. Az engedélyezési eljárás lezárásaként 2 esetben környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatását írtuk elő.

Előzetes konzultációt egyetlen egy esetben kezdeményeztek, melynek lezárásaként megállapítottuk, hogy a tervezett tevékenység megkezdéséhez környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárás alapján egységes környezethasználati engedély szükséges.

Környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatását egy esetben kezdeményezték, mely eljárás 2012. évben nem zárult le. A korábban kiadott környezetvédelmi engedély módosítását 2 esetben kezdeményezték, ahol az egyik esetben az eljárás névátírással lezárult, a másik esetben az engedélyezési eljárás 2012-ben még nem fejeződött be.

A környezetvédelmi működési engedély módosítására 21 alkalommal került sor, valamint 2 telephely esetében új engedély került kiadásra, 1 esetben az engedélyezési eljárás nem zárult le 2012-ben.

Teljesítmény értékelés benyújtására egy esetben került sor, melynek lezárásaként környezetvédelmi intézkedések megtételére lett kötelezve az ügyfél.

TISZÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI,
TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG

Címe: 4025 Debrecen, Hatvan utca 16. Postacím: 4001. Debrecen, Pf.: 27.
Telefon: (52) 511 000 Fax: (52) 511 040
E-mail: Tizsantuli@zoldhatosag.hu WEB: <http://tiktvf.zoldhatosag.hu>

TISZÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI,
TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG KIRENDELTSÉGE

Címe: 5700 Gyula, Megyeház u. 5-7. Postacím: 5701 Gyula, Pf.: 99.
Telefon: 66/362-944 Fax: 66/361-755
E-mail: korosvideki@zoldhatosag.hu